

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

II. De ejusmodi Donationis Confirmatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62672)

nationem esse invalidam, cum Panormit. in c. fin. n. 14. defendunt Sanchez cit. disp. 2. n. 9. & Haunold. Tract. cit. n. 179. non quidem ex legis aut canonis resistentia; quia his irritatae sunt solae donationes inter virum & uxorem, quales isti non sunt: sed ex defectu intentionis in donante: qui, quia erravit circa causam finalem, excludentem consensum, l. Si per errorem 15 ff. de Jurisdic. & donationem non quasi in extraneam personam, sed quasi in uxorem fecit, ut dicitur l. Cum hic status cit. §. 27. in fine, in donationem legitime non consentit. Neque, ut cum Sylvestro q. 1. cit. aliqui opinantur, his adversantur, l. Si ex voluntate 6. C. hac Rubr. verba, Si matrimonium non valuit, licet ipso Jure donatio teneatur; quia tamen donatarius non potest dici maritus, utiles actiones super revocanda his sibi competunt; quia, ut l. cit. Barbosa n. 2. & Bruneman. n. 4. explicant, ea nihil statuitur de valore donationis, sed tantum asseritur, licet ista, quod donans & donatarius conjuges non sunt, de rigore Juris, solas donationes inter conjuges irritantis, videatur valere, nihilominus, quia tanquam in conjugem, ac proin ex errore circa causam finalem profecta est, eam non valere, & obnoxiam esse revocationi.

23. Tertiò, pari modò nulla est donatio casu, quò impedimenti & nullitatis matrimonii conscius fuit solus donatarius; ut adeò res donata donanti aut post istius mortem hæredibus sit restituenda: non fisco; quia donans utpote impedimenti & nullitatis ignarus, vacat omni culpa, ob quam re sua debeat privari, Covarruvias cit. §. 1. n. 8. & Molina cit. disp. 200. n. 12.

24. Quartò demum, casu, quò nullitatis conscius fuit solus donans, donatione invalidam aliqui censent & desumunt ex

l. Qui contra 4. C. De incest. nupt. à tali donata fisco addicente. Sed meliùs cum Emanuele à Costa in c. Si Pater 1. de Testament. in 6. V. Uxorem, p. 1. n. 6. cit. Covarruvias §. 1. n. 8. & Molina disp. cit. in fine, ejusmodi donationem tanquam validam defendunt, eà permoti ratione; quòd valeant à tali relicta per ultimam voluntatem, l. Praefectus 63 ff. de Ritu nupt. & l. fin. ff. de Legatis 1. Cùm ergo argumentum ab ultimis voluntatibus ad contractus, & contrà, valeat, quoties contrarium non expressum Jure, neque ratione evincitur, ut ex textu Instit. de L. Fus. Canin. toll. & l. Servum 44. §. 5. ff. de Legat. 1. Everard. Legal. arg. locò 36. ostendit, à tali sicut legata, sic etiam donata valebunt. Cujus ratio ulterior est; quia nullitatis conscius non quasi conjugi, sed quasi extraneo donat, & verè consentit in donationem, arg. l. Cujus per errorem 53. ff. de R. I.

Neque aliud eruitur ex l. Qui contra cit. præterquam enim, quòd eà sermo sit de matrimonio solo Jure Civili, non, ut nobis, de eo à Jure Canonico irritato, exaudienda est de casu, quò impedimenti conscius & in mala fide est uterque, & non solus donans, ut ibi notant Glossa V. Fisco, & aliis relatis Barbosa à n. 4.

ARTICULUS II.

De ejusmodi Donationis Confirmatione.

SUMMARIUM.

25. Donatio inter conjuges confirmari potest,
26. I. Morte donantis,

27. Post

27. Post res donatas verè aut fide traditas,
 28. Et illius ante donatarium decedentis:
 29. Nisi ei factam donationem ante revocasset,
 30. Vel ea non insinuata excederet quingentes solidos:
 31. Quos quatenus excedit, non confirmatur.
 32. II. Aliquando, si donans fiat servus pena,
 33. III. Vel in exilium mittatur.
 34. IV. Si is profiteatur Religionem incapacem successioni.
 35. Cujus capacem professi donatio confirmatur morte:
 36. Si à vivente revocata non fuit.
 37. Juramentò verisimilius non confirmatur.
25. **H**actenus declarata donationes inter conjuges, licet jure utroque, non tamen simpliciter; ut nullum unquam habeant effectum: sed eatenus duntaxat prohibita & irritata sunt; ut firmitate & effectu careant, quamdiu matrimonium inter illos constat. Unde etiam donans rei donatae dominium retinet; &, sicut legatum & eam, quae mortis causa fit, sic etiam hujusmodi donationem, dum vivit, revocare pro libitu potest. Quod si eam non revocet, instar legati & mortis causa donationis morte confirmatur, c. fin. l. Cum hic status 32. §. 1. ff. de l. donationes 25. C. hanc Rubricam. Cujus ratio est partim; quòd, matrimonio per mortem soluto, cesset ratio mutuae spoliationis, ex affectus conjugalis vehementia merito timenda: partim verò; quòd donationem in vita, cum posset, non revocans in eadem voluntate perseverasse, c. Majores 3. §. fin. de Baptismo & l. Sancimus 27. C. de Te-

stament. ac proinde per ultimam voluntatem relinquere & legare videatur.

Porro, ut conjugis in conjugem donatio ita confirmetur, quatuor conditiones à DD. exiguntur.

Prima est; ut res ante donantis mortem sit tradita, ut desumitur ex l. Papi-
 nianus 23. ff. ubi, solà stipulatione promissum non deberi, asseritur, & l. Res uxoris 24. ibi, Quae largitione viri in eam, uxorem, ante pervenerat, C. hanc Rubr. cum enim talis donatio infirma sit, apud donatarium aliquid esse oportet, quòd confirmetur, Clarus §. Donatio, q. 9. n. 6. & Covarruvias in Rubric. de Testament. p. 5. n. 3. Necessaria tamen non est traditio vera, sed sufficit ficta, v. g. per clausulam constituti, si nimirum donans nomine donatarii se possidere constituat; sic enim traditur ficta possessio, l. Quod meo 18. pr. ff. de Adquir. possess. per confessionem dotis recepta, confluente matrimonio factam à marito: per confessionem instrumentorum rei donatae: per debiti remissionem animò donandi factam: per translationem sibi v. g. marito debiti factam in uxorem, ejusque in rationum libro descriptionem &c. de quibus latè Sanchez Lib. 6. de Matrim. disp. 14. n. 12.

Secunda; ut donans ante donatarium decedat, citr. c. fin. §. 1. Cum hic status, §. 12. in fine; cum enim donatio donatario acquirenda sit ex morte conjugis, istò non superflite, evanescit. In dubio autem, uter mortuus sit, praesumendum est, donantem prius obiisse, ejusque morte donationem confirmatam, ut l. cit. §. 14. habetur & arg. Regg. In pari 171. ff. §. 65. in 6. tradunt Covarruvias Lib. 2. Var. cap. 7. n. 5. & Molina Trañ. 2. de l. §. 1. disp. 289. n. 11.

Tercia; ut donatio non sit revocata, citr. c. fin. §. 1. Cum hic status 32. §. 2. & 3. Re-

37. **§ 2.** Revocatio autem fieri potest vel expresse, per verba, scripturam &c. vel tacite, exercendo actum, ex quo voluntatis mutatio præsumatur: cujusmodi sunt Primò, divortium ex displicentia factum, & matrimonii redintegratione non sublatum, *l. cit. §. 10. & 11.* Secundò, si res antè conjugii donata doneatur alteri: si ea vendatur, permutetur, legatur, aut hypothecæ speciali subiiciatur; tali enim actu, si aliud non exprimat, revocata cenetur, *l. cit. §. 5. & 15. & l. Si maritus 12. C. hanc Rubr.* Tertio, si donatarius v.g. uxor mores mutet in præjudicium donantis, committendò v.g. adulterium, aut illi ingratum se exhibendò, *arg. c. fin. de Donation. & l. fin. C. de Revocand. donat.* Quarto, si graves inimicitie inter eos oriantur, *arg. §. 10. cit. &c. Molina cit. n. 11. in fine, & cit. Sanchez disp. 15. tota, cujus n. 1. probè monet, in dubio prioris voluntatis mutationem & donationis revocationem in donatario non præsumi, ut colligitur l. cit. §. 4. verbis, Si appareat, defunctum evidenter revocasse.*

30. Quarta; ut, si donatio quingentos solidos excedat, eius insinuatio facta sit iudici; sine hac enim quantitatis, illos excedentis, donatio quoad excessum donantis morte non confirmatur, *l. Donationes 25. C. hanc Rubr. Clarus §. Donatio, q. 17. n. 3. & cit. Molina n. 7. Quoad excessum, inquam, iuxta l. cit. ibi, Amplioris quantitatis donationem, minimè insinuatam, confirmari non concedimus.*

31. Quoad summam autem legibus permisam ita confirmatur; ne utile per inutile vitietur, cum ab isto potest separari, contra *Reg. Utile 37. in 6. ut eam cum Dyno n. 4. explicat cit. Sanchez disp. 14. n. 25. Ex dictis*

32. Dubium oritur primò, an inter conjuges donatio etiam confirmetur morte

Civili: quæ contingit per servitutem, vel per exilium ac deportationem, vel per Religionis professionem. Quorum modorum

Primò, si civiliter conjux moriatur, opus est distinctione; vel enim fit servus hominis, vel pœnæ: ut si damnetur in metallum? Si priori, donatio evanescit, *l. Cum hic status cit. §. 6.* Si posteriori modo servus fiat, eam respectu fisci confirmari; ut donatum non iste, sed donatarius capiat, si à donante non revocetur, desumitur ex *l. Res uxoris 24. junctâ Glosâ V. Deducto, C. hanc Rubric.* Ratio discriminis est; quia servus hominis transit in dominium alterius, non etiam servus pœnæ. Unde ab illo ante servitutem facta donatio, ab eo, cuius potestati subiicitur, revocari potest, *Sylvester V. Donatio 2. q. 4. & Haunoldus Tom. 3. de l. & l. Traçt. 9. n. 194.*

Alterò modò, sive cum maritus donans in exilium mittitur & deportatur, ab eo in uxorem factam donationem respectu fisci confirmari, desumitur à paritate donationis causâ mortis, quæ Civili morte confirmatur, *l. Sed si mors 13. §. 1. ff. hanc Rubr. Respectu fisci, inquam: non respectu viri donantis; quia ab isto ea revocari potest, eaque revocatâ res donatâ, hoc ipso; quod in bonorum publicatione non fuerint contentæ, non cedunt fisco: sed ad ipsum donantem revertuntur, ut ex *l. Res uxoris cit. colligunt iidem, Molina n. 6. & Sanchez disp. 17. n. 3. Dixi etiam, A marito in uxorem; quia ab hac in illum collata donatio morte donantis Civili non confirmatur, sed evanescit; quia *l. cit.* continet speciale privilegium uxoris, cuius pudicitia præmio cessit, ut iterum advertunt Molina & Sanchez *l. cit.***

Tertio modò, sive professione Religionis, 34.

E e e

ligionis, si coniux civiliter moriatur, necessaria est distinctio inter Religiones; vel enim, quam donans profitetur, professionis bonorum in communi & successione incapax est, ut est Ordo FF. Minorum S. Francisci & Capucinatorum? & conjugis donantis professione donatio ita confirmatur; ut neque ipsa valeat revocari, neque donantis mors naturalis debeat expectari, ut cum *cit.* Sanchez *n. 9.* rectè docet Palao *Tract. 32. disp. 2. p. 25. §. 5. n. 3.* Ratio est; quia mors Naturalis & Civilis æquiparantur, quando utraque eundem effectum habet quoad bona, Glossa in *Clement. 2. V. Moriente, de Electione*, Panormit. in *c. Nisi essent 21. de Præbend. n. 11.* & Baldus in *l. fin. C. de Episc. & Cleric. pr.* Mors autem Civilis per professionem Religionis, bonorum incapax, eundem, quem Naturalis, effectum habet quoad bona; cum hæc à Religionis professio neque in communi neque in particulari valeant possideri. Confirmatur; quia professione illa matrimonium, licet quoad vinculum perseveret, quoad effectum tamen & communem habitationem solvitur, sicut per mortem naturalem. Vel Religio successione est capax? & donatio confirmatur non professione, sed naturali morte illam professi: qui proinde accedente voluntate superiorum antè factam donationem revocare non minus valet, quàm eam, quæ facta est causâ mortis.

36 Si verò non revocetur, donante ante donarium mortuò, omnino confirmatur, ut cum *cit.* DD. tradit Haunold. *n. 193.*

Neque obstat; quòd professus revocare nequeat testamentum; quia latum discrimen inter hoc, & à conjugem, aut mortis causâ factam donationem intercedit; ad illius enim revocationem Jure requiritur potentia conden-

di aliud testamentum, §. *Posteriore 2. §. Ex eo 7. Instit. Quibus modis testam. inf.* Cum ergo Testamentum condere professus nequeat, *can. Quia ingrediens 19. q. 3. c. Quia 2. de Testament.* etiam antè professionem conditum non poterit revocare, ut cum Panormit. in *c. In presentia 8. de Probat. n. 61.* docent Covarruvias in *c. Quia cit. n. 9.* & Gutierrez *Q. D. Canon. Lib. 2. cap. 1. d. n. 37.* & Fachineus *Controvers. Lib. 6. cap. 15.*

Dubium secundò est, an eadem confirmetur juramentò, præstitò de canon revocanda? Cujus Resolutio pendet à traditis *Lib. 2. Tit. d. n. 76.* ubi actus Jure Civili invalidos, ita ut obligationem Justitiæ & actionem Civilem pariant, non confirmari, est dictum. Cui doctrinæ inhæreo & censeo, propositò juramentò donationis revocationem illicitam quidem reddi, hòc ipsò; quòd illi adjectum juramentum non vergat in dispendium salutis aeternæ neque in tertii privati aut boni publici præjudicium cedat, ac proinde observandum sit juxta Regulam *c. Cum contingat 28. de Jurejurand. §. c. Quamvis 2. de Pactis in 6.* nihilominus contra juramenti Religionem factam validam esse, sicut valida est revocatio testamenti vel procuratoris.

ARTICULUS III.

De Dotis & propter nuptias Donationis Restitutione faciendâ Matrimonio solutò.

SUMMARIUM.

38. Bona uxoris alia Dotalia,
39. Alia Paraphernalia vel Receptitia
sunt. 40. Con-